

Юлія БОРИС

магістрантка освітньої програми «Бізнес адміністрування»,
Бізнес Школа «КРОК»
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
ORCID <https://orcid.org/0009-0000-1045-9294>
Borisu147@gmail.com

Тетяна МОСІЙЧУК

кандидат економічних наук,
декан Бізнес Школи «КРОК»
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
TetianaMK@krok.edu.ua

РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ФУД - РИТЕЙЛУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Yuliia BORYS

Master's student of the MBA educational program
KROK Business School,
KROK University
ORCID <https://orcid.org/0009-0000-1045-9294>
Borisu147@gmail.com

Tetiana MOSIYCHUK

PhD, Dean of the KROK Business School,
KROK University
TetianaMK@krok.edu.ua

DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS FOOD RETAIL IN WARTIME

Фуд-ритейл в Україні зіткнувся з серйозними викликами через війну, та пройшов етапи виживання, адаптації та стабілізації, щоб сьогодні розвиватися та впроваджувати інновації. Одним із найважливіших завдань для галузі є підтримання продовольчої безпеки країни. Ритейл не лише задовольняє повсякденні потреби, але й враховує настрої споживачів, формуючи асортимент, що дарує відчуття комфорту та позитивні емоції.

Головні виклики, з якими стикається фуд-ритейл, включають:

Нестача кадрів: "Кадровий голод" торкнувся всіх секторів. За даними опитування, проведеного Асоціацією ритейлерів України (RAU) та онлайн-платформою robot.ua, 75,1% компаній не можуть знайти кваліфікованих працівників. Це пов'язано з тим, що понад половина українських мігрантів - це люди працездатного віку. Загальна кількість вакансій у фуд-ритейлі зросла на 39%. Найбільш популярні вакансії - потреба в продавцях та касирах, частка якої займають 60% [1,2].

Порушення логістичних ланцюгів: Війна заблокувала морські порти, змінила експортні та імпорتنі канали, спричинила проблеми з інфраструктурою, високі ціни на енергоносії та дефіцит палива. Ці проблеми призводять до дефіциту товарів і зростання цін.

Зміна поведінки споживачів: Часті повітряні тривоги, відключення електроенергії та мобілізація ускладнюють планування великих закупівель. Споживачі тепер надають перевагу покупкам біля дому, здійснюючи їх меншими порціями, щоб оптимізувати свої витрати. Також зростає попит на готову їжу, оскільки люди живуть у динамічному темпі, знаходяться в стресі і не хочуть витратити час на приготування.

Щоб подолати виклики, фуд-ритейл активно впроваджує цифрові та автоматизовані рішення:

Каси самообслуговування (КСО): Вони стали пріоритетом для ритейлу, оскільки дозволяють задовольнити попит на швидкі покупки, компенсувати нестачу персоналу та зменшити витрати на зарплату. Найбільш популярними є гібридні каси, які можуть працювати як з касиром, так і без.

Роботи та автоматизація: Використовуються роботи для підтримки порядку, роботи-пилососи та роботи-офіціанти. Це допомагає компенсувати дефіцит робочої сили. Компанії також впроваджують автоматизовані складські системи, які дозволяють оптимізувати процеси складування та обробки замовлень. Автоматизація дозволяє скоротити операційні витрати на 15-20% та підвищити ефективність вантажообробки на 25-30%.

Логістичні хаби: Ритейлери інвестують у логістичні хаби в західних регіонах та співпрацюють з логістичними компаніями. Наприклад, "АТБ" відкрила кілька логістичних центрів, а "Епіцентр К" — потужний логістичний центр на Хмельниччині.

Енергетична незалежність: Через постійні атаки на енергетичну інфраструктуру, ритейлери встановлюють сонячні панелі на дахах своїх магазинів і логістичних центрів. Це дозволяє їм генерувати власну електроенергію, зменшувати залежність від централізованих мереж і забезпечувати безперебійну роботу, що особливо важливо для таких категорій товарів, як фреш та ультрафреш. Такі інвестиції окупаються в середньому за 5 років, а потім забезпечують економію електроенергії на 30%.

Розумні технології в магазинах: Ритейл впроваджує електронні цінники, на заміну паперовим, але можуть відображати рекламу та контент, адаптований до часу доби, погоди чи сезону. Також з'являються "розумні" візки, що автоматично сканують товари, скорочуючи час на оплату. Програмне забезпечення відстежує наявність товарів на полицях та терміни їх придатності, що допомагає уникнути втрат.

Незважаючи на всі труднощі, фуд-ритейл активно розвивається, і сьогодні займає 21% від загальної кількості торговельних форматів. Найбільш динамічний розвиток демонструють мінімаркети "магазин біля дому" площею до 150 кв. м.[3].

Зростання мінімаркетів: За перше півріччя 2025 року відкрилося понад 200 таких магазинів. Цей формат адаптується до потреб споживачів, що цінують зручність та близькість до місця проживання чи роботи. Мінімаркети мінімізують ризики, пов'язані з частими тривогами та відключеннями світла, надаючи доступ до товарів першої необхідності у будь-який момент.

Тренд на готову їжу: У мінімаркетах активно зростає частка готової їжі, що відповідає зміні стилю життя споживачів. Це рішення задовольняє потребу в швидких і зручних покупках, оскільки багато людей не мають часу на приготування їжі.

Покращення комунікації: Ритейлери покращують свої сайти та мобільні додатки для ефективнішої комунікації зі споживачами, інформуючи про акції та асортимент товарів. Вони також створюють спеціальні зони для блогерів у магазинах, щоб взаємодіяти з молодіжною аудиторією та збільшити присутність брендів в онлайн-середовищі.

Висновки. Фуд-ритейл в Україні демонструє високу адаптивність та стійкість, долаючи виклики, пов'язані з нестачею кадрів, порушенням логістики та зміною поведінки споживачів. Інвестиції в автоматизацію, логістику та відновлювані джерела енергії допомагають підвищити ефективність бізнесу та зміцнити позиції на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Яна Єрмакова керівник відділу аналітики Retail Association of Ukraine , Юлія Далібук директор маркетингу robota.ua ,<https://rau.ua/novyni/specproekt-rau-i-robota-ua-2024-2/>
2. Юрій Гусєв головний редактор журналу ТОП 100.Рейтинги найбільших,Олександр Циганок редактор журналу ТОП 100.Рейтинги найбільших,Наталія Лошакова редактор Delo.ua, <https://hub.kyivstar.ua/articles/galuzevi-trendi-rinok-praczi-v-ukrayini-vikliki-dlya-biznesu-v-umovah-demografichnoyi-krizi>
3. Михайловська Лариса та Констянтин Симоненко, <https://rau.ua/novyni/geografija-ritejlu-2025-6/> Географія ритейлу за I півріччя 2025-го
4. Дослідження компанії GT Partners Ukraine, <https://ua-retail.com/2025/04/produktovyy-ryteyl-v-ukraini-shcho-pokazav-2024-rik-i-iaki-prohnozy-na-2025-y/> Прогнози щодо розвитку ринку продовольчого ритейлу в 2025 році
5. Олена Коронотова засновниця спільноти Ритейл-Середа, <https://rau.ua/novyni/svitovi-trendi-ritejlu-2025/> Світові тренди ритейлу 2025
6. Катерина Машошина старша інсайт-аналітик NielsenIQ (FMCG), <https://rau.ua/novyni/novini-partneriv/rau-expo-2025-analitika-rinku-fmcg/> RAU Expo 2025: аналітика ринку FMCG
7. Ганна Сухорукова Фахівчиня B2B – комунікацій., <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-potribno-znaty-rytejleru-pro-mozhlyvosti-iot>
8. "Степасюк Л. М, Старомінський В. Б.", "Наукова стаття- Нові тенденції та виклики відчизняного продовольчого ритейлу, економіка та суспільство <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-20>"
9. Максим Левченко, Директор логістичної компанії ТВЛ, <https://landlord.ua/news/logistika/yak-vijna-vplynula-na-logistyku-ukrayiny-rozмова-z-dyrektorom-kompaniyi-tvl>
10. Crowe Mikhailenko, <https://glc.in.ua/uk/logistika-vo-vremya-voyny-v-ukraine/>, Логістика під час війни 2023
11. "Олійник Т., Іванова М. Розвиток ритейлу в Україні. ", <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/6059>.
12. "Наумова Т., Кирильєва Л., Лемешко Я. Трансформація ринку мережевого ритейлу України в умовах глобальних криз та війни. Економіка та суспільство. 2023. № 56.", <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3077>,
13. Володавчик В., "Особливості ритейлу в Україні в умовах воєнного стану. Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи. 2023"
14. Павлова В., розвитку вітчизняного ритейлу в повоєнний період. Академічний огляд. 2022. № 1(56). С. 42-50.

15. "О. Г. Вагонова, д. е. н., професор, НТУ «Дніпровська політехніка»", https://ev.nmu.org.ua/docs/2025/2/EV20252_030-038.pdf, ОСОБЛИВОСТІ РИТЕЙЛУ В УКРАЇНІ
16. Rau, <https://rau.ua/novyni/novini-partneriv/epicentr-investuie-57-mln/>
17. 5 трендів у будівництві логістичних центрів на 2025 рік <https://skgroup.com.ua/5-trendiv-u-budivnictvi-logistichnih-centriv-na-2025-rik/>